

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Mf.I.50.032/2020/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Szűcs Péter ügyvéd ügyintézése mellett eljáró Dr. Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (**cím**) által képviselt **J (felperes címe)** felperesnek - a Dr. Denich Ágnes kamarai jogtanácsos által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen azonnali hatályú felmondás jogkövetkezményei és sérelemdíj iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 4.M.70.021/2020/11. sorszámú ítélete ellen az alperes által 13. sorszám alatt benyújtott fellebbezés, és a felperes által Mf.I.50.032/2020/3. szám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az állásidőre járó alaphér, végkielégítés, felmentési időre járó távolléti díj megfizetésére irányuló keresetet elutasítja, az alperes által a felperes részére megfizetendő perköltség összegét 249 000 (kétszáznegyvenkilencezer) forintra leszállítja. Az alperes által a Debreceni Törvényszék Gazdasági Hivatalának külön felhívására megfizetendő állam által előlegezett költség összegét 140 530 (száznegyvenezer-ötszázharminc) forintra, az állami adóhatóság külön felhívására megfizetendő eljárási illeték összegét 462 600 (négy-százhatvankétezer-hatszáz) forintra leszállítja. Az állam által előlegezett költségből fennmaradó 82 530 (nyolcvankétezer-ötszázharminc) forint és a feljegyzett illetékből fennmaradó 271 756 (kétszázhetvenegyezer-hétszázötvenhat) forint az állam terhén marad. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 131 000 (százharmincegyezer) forint másodfokú eljárással felmerült költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 616 860 (hatszáz-tizenhatezer-nyolcszázhatvan) forint feljegyzett fellebbezési illetéket. Az ezt meghaladóan le nem rótt 362 282 (háromszázhatvankétezer-kétszáznyolcvankét) forint fellebbezési illeték és 24 000 (huszonnégyezer) forint csatlakozó fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

- [1] A felperes az alperes jogelődjével 1984. június 27., az alperessel pedig 2013. október 1. napja óta állt folyamatosan munkaviszonyban, 2017. január 1-től hálózati önálló szerelő munkakörben. Munkaköri kötelezettsége volt egyebek mellett helyszíni műszeres fogyasztásmérő vizsgálat elvégzése, mérőcsere, hitelesítési vizsgálat, meghibásodás miatti vagy panaszvizsgálás, számlareklamáció miatti mérőhely vizsgálat vagy leolvasás elvégzése, szabálytalan vételezés megszüntetése, szolgáltatás helyreállítása, számlatartozás miatti ki- és visszakapcsolás, panaszvizsgálás az ellátás minőségi paramétereivel kapcsolatos kifogás és kárbejelentések esetén.
- [2] 2017. április 28-án 15 óra körüli időpontban a felperes a **cím** alatti fogyasztási helyen végzett mérőhelyi pontossági vizsgálatot **H** kollégájával. Tájékoztatta (**ügyfél neve**) ügyfelet, hogy a mérőberendezés megfelelő, további mérésre alkalmas, melyet követően az ügyfél váratlanul egy

alkalommal a bal arcfelén szemmagasságban arcon ütötte. A felperes nem akart rendőrt hívni utalva arra, hogy megrémült, az ügyfél miatt félti a családját. A felperes és munkatársa felhívták a koordinátort, aki közölte velük, hogy már munkaidőn túl van, „nem igazán tud” az ügygel foglalkozni, ezért az üzemirányító központot tájékoztatták, akik felvették a kapcsolatot a munkavédelemmel, illetve az üzemvezetővel.

- [3] A felperes látület hiányában a Tiszavasvári Egészségügyi Központban nem kapott orvosi ellátást, a munkáltató utasítására a kollégájával Nyíregyházára, majd - Nyíregyháza közvetlen közelében kapott újabb munkáltatói utasításra - Mátészalkára indult, ahol a sürgősségi osztályon ellátták a felperest.
- [4] A felperes a bal szem körüli zúzódás, következményes duzzanat, vérbő bőr, a bal kötőhártya alatti vérzés sérülést szenvedett el. A szemgolyó nem sérült, a kötőhártya alatti vérzés szövődménymentesen gyógyult. A fizikai sérülés tényleges gyógytartama 8 napon belüli volt, ezzel összefüggésben maradandó testi károsodás, fogyatékoság nem véleményezhető.
- [5] A felperes eltérő munkáltatói intézkedés hiányában 2017. április 28. és május 8. napja között munkavégzési kötelezettségének eleget tett, azonban a munkavégzése során ügyfelektől ért inzultusokra már érzékenyebben reagált, majd 2017. május 9. napjától keresőképtelen állományba került.
- [6] A felperes 2017. május 25-én jelentkezett pszichiátriai szakorvosnál, aki a 2017. április 28-i bántalmazással összefüggésben alkalmazkodási zavarokat és közepes depressziós állapotot véleményezett, ezért a felperes további táppénzen tartását pszichiátriai szempontból indokoltnak tartotta. A felperes 2017. július 3-ai nagyállói pszichiátriai vizsgálata során visszatérő depressziót, súlyos depressziós epizódot és poszttraumás stressz zavart állapítottak meg, 2017. július 4. és július 25. napja között súlyos, pszichotikus tünetekkel járó depressziós epizód, egyéb akut és átmeneti pszichotikus zavar és poszttraumás stressz zavar diagnózissal a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Sánta Kálmán Szakkórház NK. II. Pszichiátriai Osztálya Akív részlegén kezelték.
- [7] Az alperes, mint társadalombiztosítási kifizetőhely 2017. szeptember 18. napján kelt határozatával a felperes sérülését munkabalesetnek ismerte el, de munkabaleseti táppénz iránti igényét elutasította arra hivatkozva, hogy a felperes keresőképtelensége nem a munkavégzéssel összefüggő. A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal e határozatot megváltoztatva a felperes 2017. április 28. napján bekövetkezett balesetét - figyelemmel arra is, hogy dr. Szanyi Adrienn szakértő főorvos véleménye szerint a bántalmazás és a felperes pszichés állapota közötti ok-okozati összefüggés egyértelműen fennáll - üzemi balesetnek ismerte el.
- [8] A felperes rendszeresen részt vett ellenőrző vizsgálatokon, 2018. szeptemberben ismételt pszichiátriai osztályos kezelése vált szükségessé. Pszichés állapota folyamatos pszichiátriai kezelés és ellenőrzések mellett sem javult érdemben; jelenleg súlyos fokú negatív irányú hangulatzavarnak (súlyos fokú depresszió) megfelelő elmeorvos tünetek jellemzik. Tünetei közé tartozik a gyengültebb kapcsolatteremtési és együttműködési készség; nehezebben terelhető, sérelmeinél könnyebben rögzülő figyelem; lassult gondolkodás; adekvát betegségtudat hiánya; feszült, lassú lelki működés; lassú szellemi és lelki tevékenység; érzelmi és indulati esékenység; az érzelmek visszatartásának képtelensége; akaratgyengeség; indítékszegénység; nyomott hangulat; közérzetzavar; kifejezett szorongás; örömtelenségérzés; elégtelenségérzés; alvászavar; önállótlanág; bizonytalanság; tétováság; erőtlenség; gyengeség; szociális izolálódás és beszűkült

érdeklődés. Ezek mindennapi életét is hátrányosan befolyásolják, életvitelét, viselkedését a kialakult pszichés betegsége határozza meg. A fennálló pszichiátriai betegségének kialakulásához vezető okfolyamatot a bántalmazás indította el.

- [9] A perbeli bántalmazást megelőzően a felperesnél mozgásszervi elváltozások, magasvérnyomás betegség, emésztőrendszeri károsodás és egyensúlyban lévő nem inzulinfüggő cukorbetegség okozta 25%-os össz-szervezeti egészségkárosodás, azaz mintegy 30%-os munkaképesség csökkenés volt véleményezhető, mely megbetegedések azonban a munkavégzését, munkaviszonyból származó kötelezettségeinek maradéktalan teljesítését nem akadályozták vagy gátolták. Az átélt pszichés terhelés mellett kialakult és jelenleg is fennálló baleseti egészségkárosodása 40%, baleseti eredetű munkaképesség-csökkenése 50%, természetes kórokú megbetegedései nem befolyásolják a felperes felépülését sem. A felperes a bántalmazás és annak pszichés következményei miatt alkalmatlanná vált a villanyszerelői munkaköre ellátására, mely állapota tartósnak véleményezhető, folyamatos pszichiátriai gondozásra szorul. Nem határozható meg, hogy állapotában tartós érdemi javulás bekövetkezhet-e.
- [10] A felperes kérelmet nyújtott be a megváltozott munkaképességű személyek ellátásának megállapítása érdekében, melynek eredményeként 2018. május 4. napján végzett vizsgálata alapján az elsőfokú orvosi bizottság össz-szervezeti egészségkárosodását 40%-ban határozta meg, minősítése B1 volt. A jogorvoslat folytán eljáró Hajdú-Bihar Megyei Komplex minősítést végző II. fokú szakértői bizottság 2018. június 26. napján végzett vizsgálat alapján a felperes össz-szervezeti egészségkárosodásának mértékét 40%-ban határozta meg, B2 minősítéssel, és azzal, hogy foglalkozási rehabilitációja nem javasolt.
- [11] A felperes 2018. május 8. napjáig fenti megbetegedésével összefüggésben táppénz ellátásban részesül. 2018. május 9-én „Orvosi igazolás folyamatos keresőképtelenségről” megnevezésű iratot adott le alperesnél, amely szerint a felperes keresőképtelen volt 2018. május 8-ig, „keresőképes 2018. május 9-én táppénz joga lejárt”. Az okiratban a háziorvos megjelölte továbbá, hogy felperes járóbeteg, kijárhat 8.00 -tól 14.00-ig. A háziorvos beutalása alapján a felperest 2018. május 9. napján a táppénz egy éven túli meghosszabbítása érdekében megvizsgálta a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal ...i Járási Hivatalának szakértői bizottsága, és megállapította, hogy a felperes egy éven túli üzemi baleseti táppénzen tartása nem indokolt.
- [12] Az alperes a felperest 2018. május 10-re elsőfokú munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatra utalta be, melynek eredményeként a foglalkozás egészségügyi orvos a felperest a hálózati önálló szerelő munkakör ellátására alkalmatlannak minősítette. Az alperes a felperes részére a táppénz folyósítását 2018. május 9-től megszüntette, majd a jogviszony fenntartása mellett a továbbiakban nem foglalkoztatta, részére táppénzt, munkabért, vagy állásidőre járó alaphéti nem fizetett arra hivatkozva, hogy a felperes táppénzre már nem jogosult, a keresőképtelensége megszűnését (azaz keresőképeségét) pedig nem igazolta. A felperes ekként 2018. május 9-től ellátatlan volt.
- [13] A felperes jogi képviselője útján megkísérelte e helyzet rendezését, ennek keretében az alperes két alkalommal is a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére tett írásban ajánlatot a felperesnek. Az elsőben a munkaviszony 2018. október 12-i hatállyal történő megszüntetése mellett 2018. május 10. és június 14. napja között állásidő, ezt követő időre távolléti díj és kiléptek juttatásának megfizetését, továbbá a szabadság megváltását, míg a másodikban a munkaviszony 2019. október 12-i hatállyal történő megszüntetése mellett 2018. május 10. és június 14. között állásidő, 2012. október 12. napjáig, 120 napra felmentés, 2018. október 13. napjától 2019. október 12. napjáig mentesítés időtartamára havi határozott összegű juttatás megfizetését és szabadságának

megváltását vállalta. Mindkét esetben a felek akként nyilatkoztak volna, hogy nincs további követelésük egymással szemben. A felperes a munkaviszony közös megegyezéssel való megszüntetését ezen feltételekkel nem fogadta el, az alperessel 2018. október 17-én közölt azonnali hatályú felmondással a munkaviszonyát megszüntette.

- [14] Az azonnali hatályú felmondás indokként a felepres hivatkozott arra, hogy az alperes megszegte a vele szemben fennálló foglalkoztatási és bérfizetési kötelezettségét, továbbá a szabadság kiadására irányuló kötelezettségét. Az alperes célja az volt, hogy anyagilag lehetetlen helyzetbe hozza, gyakorlatilag kikényszerítve a felajánlott, felperesre hátrányos közös megegyezés elfogadását, a munkáltató eljárása ezzel sértette a joggal való visszaélés tilalmát is.
- [15] A felperes alaphére, egyben távolléti díja a 2017. évben 193 320, 2018. január 1. napjától 213 036, 2018. július 1-től 224 200 forint volt, az 2019. január 1-jétől 242 136 forintba emelkedett volna. A felperes 2018. október 18-tól december 31-ig havi 44 505 forint, 2019. január 1-től havi 45 710 forint rokkantsági ellátásban részesül (B2 kategória).
- [16] A felperes keresetében a 2018. május 10. és 2018. október 17. közötti időszakra 1 180 431 forint állásidőre járó alaphér és kamata; az azonnali hatályú felmondás jogszerűségére figyelemmel 12 havi távolléti díjnak megfelelő 2 690 400 forint végkielégítés és kamata; 90 nap felmentési időre járó 672 600 forint távolléti díj és kamata; a perbeli bántalmazás miatt és annak következményeiként elszenvedett egészségkárosodása miatt 6 000 000 forint sérelemdíj és annak kamata; 2018. október 18. és 2020. május 31. napja között havi 141 320 forinttal számolt összesen 2 699 790 forint lejárt jövedelempótló járadék és 2020. június 1. napjától a tárgyhónapot követő hónap 10. napi esedékességgel havi 141 320 forint jövedelempótló járadék, valamint perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- Előadta, hogy 2018. május 9-től jogi értelemben keresőképes volt, ezért ekkortól az alperesnek foglalkoztatási kötelezettsége állt fenn vele szemben, aminek nem tett eleget, ezért az állásidőre járó alaphért kellett volna fizetnie. Az azonnali hatályú felmondás valamennyi indoka valós volt és mint ilyen, okszerűen eredményezte a munkaviszony azonnali hatállyal történő megszüntetését, melynek jogkövetkezményei alkalmazandók. A sérelemdíj tekintetében a testi épség és egészség megsértésére hivatkozott és kifejtette, hogy a perbeli bántalmazás indította el azt az okfolyamatot, amelyben az alperes ezt követően tanúsított jogellenes magatartásaival is okozati összefüggésben a jelenleg is fennálló súlyos, a mindennapi életvitelére is kiható pszichés állapota bekövetkezett, ebben egyéb körülménynek közrehatása nem volt. A jövedelempótló járadék tekintetében pedig utalt arra, hogy a munkaviszonya megszűnése óta a rokkantsági járadékon kívül semmilyen jövedelemmel nem rendelkezik és egészségi állapotából kifolyólag nincs esélye elhelyezkedni sem. A munkaköri alkalmatlanságra vezető egészségkárosodása a munkaviszonnyal összefüggésben alakult ki, ezért az ebből eredő kárait az alperes köteles megtéríteni.
- [17] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes 2018. május 9. napja után sem volt keresőképes, keresőképtelensége megszűnését nem igazolta, így foglalkoztatási kötelezettsége nem állt fenn. Az azonnali hatályú felmondást jogellenes, az abban írt indokok valótlanok. Állította egyrészt a szubjektív, másrészt a keresetindítási határidő elmulasztását is, utóbbira figyelemmel eljárás megszüntetése iránti kérelmet is előterjesztett. Az ezzel kapcsolatban érvényesített igényeket összecszerűségében nem vitatta. Az eltúlzott mértékűnek tartott sérelemdíj és az összecszerűségében szintén nem vitatott jövedelempótló járadék vonatkozásában előadta, hogy a felperes egészséghez való személyiségi joga nem az alperes, hanem az ügyfél magatartása miatt sérült. Kimentési okként hivatkozott arra, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia

és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa. A perbeli bántalmazást követő magatartása pedig minden tekintetben megfelelt a jogszabályoknak. A jövedelempótló járadék tekintetében utalt arra is, hogy a felperesnek felróható az, hogy jövedelme elmarad a káreseményt megelőzőtől.

- [18] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest állásidőre járó alapbér címén 1 180 431 és annak 2018. augusztus 11. napjától járó kamata, végkielégítés címén 2 690 400 forint és annak 2018. október 25. napjától járó kamata, felmentési időre járó távolléti díj címén 672 600 forint és annak 2018. október 25. napjától járó kamata, sérelemdíj címén 6 000 000 forint, lejárt jövedelempótló járadék címén 2 841 110 forint és annak 2019. szeptember 1. napjától járó kamata, valamint 2020. július 1. napjától a tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig esedékesen havi 141 320 forint jövedelempótló járadék és 735 000 forint perköltség megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a Debreceni Törvényszék Gazdasági Hivatalának külön felhívására 223 060 forint állam által előlegezett költséget, míg az állami adóhatóság külön felhívására 734 356 forint eljárási illetéket az állam javára.
- [19] A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (továbbiakban Ebtv.) 43. § (1) bekezdés, 44.§ a) pont, 45. § (1) bekezdés, 46. § (1) bekezdés a) pontja, valamint a keresőképtelenség és keresőképeség orvosi elbírálásáról és annak ellenőrzéséről szóló 102/1995.(VIII.25.) Korm. rendelet (továbbiakban Rendelet) értelmezésével arra a megállapításra jutott, hogy a keresőképtelenség csupán egy a táppénzzel szorosan összefüggő, társadalombiztosítási szabály által meghatározott jogi fogalom, nem szakkérdés; amely - a biztosítotti jogviszony fennállása és a járulékfizetés folyamatossága esetén - csak akkor állapítható meg, ha valaki táppénzre jogosult. A háziorvos által kiállított „Orvosi igazolás folyamatos keresőképtelenségről” megnevezésű okirat egyértelműen rögzíti, hogy a felperes 2018. május 9. napján keresőképes, függetlenül attól, hogy azon a táppénz joga lejárt kitétel is szerepel. Szintén a felperes keresőképeségét igazolja a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal ...i Járási Hivatal Szakértői Bizottságának 2018. május 9. napján kelt I. fokú szakvéleménye. Az alperes maga is keresőképesnek tekintette a felperest, hiszen munkaköri alkalmassági vizsgálatát rendelte el, amely csak keresőképes jogi státusz esetén végezhető el a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI.24.) NM rendelet szerint. A felperes tehát keresőképes, de hálózati önálló szerelő munkakör ellátására alkalmatlan volt 2018. május 9. napjától.
- [20] A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban Mt.) 42. § (2) bekezdés b) pontja szerinti foglalkoztatási kötelezettségének az alperes nem tett eleget. Az alperes ezért az Mt. 146. § (1) bekezdése szerint állásidőre járó alapbér megfizetésére lett volna köteles, melynek elmulasztott. Ez önmagában is a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettség szándékos, vagy legalább súlyosan gondatlan, jelentős mértékű megszegése, amely az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontja szerint a munkavállaló azonnali hatályú felmondásának jogszerű indoka. Az azonnali hatályú felmondásban meghatározott több indok közül egyetlen bizonyítása (EBH2018.M.18.) is elég, ha az súlya miatt alkalmas a jogviszony megszüntetésére, így a felperes azonnali hatályú felmondásra alapított keresetét megalapozottnak ítélte. Az azonnali hatályú felmondás jogkövetkezményeként a felperes jogosult a kereset szerinti végkielégítésre és felmentési időre járó bérre az Mt. 78. § (3) bekezdése alapján.
- [21] Rögzítette, hogy az alperes megalapozatlanul hivatkozott az azonnali hatályú felmondás elkésztségére, hiszen az alperesi kötelezettségzegés folyamatos volt, az azonnali hatályú felmondás határidejét annak befejezésétől kellene számítani. A munkavállaló azonnali hatályú

felmondásával kapcsolatos igény az általános elévülési időn belül érvényesíthető.

- [22] Az Mt. 166. § (1)-(2) bekezdéseinek felhívása mellett megállapította, hogy a felperest ért kár a munkaviszonnyal összefügg; az aggálymentes szakértői vélemény szerint a felperes munkaképesség csökkenése, egészségkárosodása az ellene munkavégzés közben elkövetett bántalmazásból, és alperes azt követő magatartásából ered. Az ügyfél által elkövetett magatartás ugyan valóban az alperes ellenőrzési körén kívül esik, azonban a kár bekövetkezését e mellett befolyásolta az alperes bántalmazást követő, felperessel szemben tanúsított magatartása is, amely természetesen ellenőrzési körébe tartozik. Az alperesnek a helyszínen munkát végző alkalmazottaival szembeni verbális és fizikai atrocitásokkal ugyanakkor számolnia kellett, és számolt is, a munkavállalóit ügyfélkapcsolati tréningben részesítette, szabályokat alkotott a hasonló helyzetek kezelésére. Erre tekintettel az alperes a kártérítési felelősség alól nem mentesülhetett.
- [23] Az Mt. 9. § szerint irányadó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban Ptk.) 2:52. § alapján az alperes sérelemdíj megfizetésére köteles a felperes testi épséghez, egészségéhez való személyiségi jogának megsértése vagyoni elégtétellel történő kompenzálására. Ennek összegét a hasonló jogsértés esetén a bíróságok által általában megítélt sérelemdíjak összegét is figyelembe véve állapította meg, ennek során értékelte a sérelemdíj szankciós és prevenciós jellegét is.
- [24] Az Mt. 177. § szerint irányadó Ptk. 6:528. § és a 3/2018. (IX.17.) KMK vélemény felhívásával a felperes járadék iránti keresetét is megalapozottnak találta. Kiemelte, hogy mivel a felperes pszichés megbetegedése és a perbeli bántalmazás, valamint azt követő alperesi magatartás közötti ok-okozati összefüggés megállapítható, nincs jelentősége annak, hogy a felperes maga szüntette meg a munkaviszonyát. Mivel a felperes természetes okú megbetegedései a munkavégzésben nem akadályozták, a teljes keresetvesztés megtérítésére jogosult. Az alperes mentesülését az sem alapohatja meg, ha a felperes depressziós állapota miatt esetleg súlyosabban éli meg a bántalmazás következményeit. A felperes kárenyhítési kötelezettségének is eleget tett: kezdeményezte a baleseti táppénz egy évet követő meghosszabbítását, a rokkantsági ellátást igénybe vette.
- [25] Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását, az ítéletábra által gyakorolni kért felülbírálati jogkört a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban Pp.) 369. § (3) bekezdés a), c) és d) pontjaiban jelölte meg. Kérte továbbá a felperes marasztalását felmerült perköltségében.
- [26] Jogi érvelése szerint az elsőfokú bíróság a feltárt tények helytelen mérlegelésével állapította meg, hogy a felperes 2018. május 9. napján keresőképes volt, ezzel ellentétet megállapítást tett a perben kirendelt igazságügyi szakértő, valamint a tanúként meghallgatott háziorvos is. A felperes által leadott orvosi igazolás nem azt tartalmazta, hogy a felperes keresőképes, hanem azt, hogy táppénze lejárt. A keresőképtelenség megítélése szakkérdés. Az elsőfokú bíróság megállapításával ellentétben, figyelemmel az Ebtv. 46. § (2) bekezdés a) pontjára és a 102/1995. (VIII.25.) Korm. rendelet 13. § (1) bekezdésére is, lehetséges keresőképtelen állapot a táppénzjogosultság lejártát követően is. Mivel a felperes 2018. május 9. napját követően is keresőképtelen volt, az alperest foglalkoztatási, bérfizetési kötelezettség nem terhelte, állásidőre járó díjazás a felperest nem illeti meg, az azonnali hatályú felmondás indoka sem felel meg a valóság követelményének.
- [27] A felperes nem bizonyított a perben olyan negatív, jogsértő alperesi magatartást, amely pszichiátriai megbetegedésével ok-okozati összefüggésben áll, nem is tudott konkrét sérelmes, vagy jogellenes munkáltatói intézkedést megjelölni, ilyenre az azonnali hatályú felmondás sem utal. A felperes a

perben az alperes 2018. május 9. napját követően tanúsított magatartását említette, amely időre megbetegedése már kialakult. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a felperest 2018. április 28. és május 8. között az ügyfelek részéről további szóbeli inzultusok érték, erre reagált érzékenyebben.

- [28] A bántalmazás az alperes ellenőrzési körén kívül esett, azzal a munkáltatónak nem kellett számolnia és nem volt elvárható annak elhárítása sem, ekként mentesül a kártérítési felelősség alól. Az ügyfélkapcsolati tréningen nem csupán a helyszínen dolgozók vesznek részt, az nem a fizikai támadásokra készíti fel a munkavállalókat; az esetleges támadásokra az alperesnek nincs külön szabálya. Az előreláthatóság, elháríthatóság értékelésének objektív körülményeken kell nyugodnia, az 1/2018. (VI.25.) KMK vélemény II.3. pontja szerint annak van jelentősége, hogy a munkáltató észszerűen számolhatott-e a károkozó körülmény valószínű bekövetkezésével. Annak kimondása, hogy harmadik személy részéről a munkavállalót ért bántalmazással számolnia kellett, fellelősségét korlátlanra teszi. Hivatkozott arra is, hogy a bántalmazást semmilyen eszközzel nem tudta volna elkerülni.
- [29] Kiemelte, hogy a felperes személyiségi jogát nem az alperes sértette meg, annak mértéke a jogalap esetleges megállapíthatósága esetén is eltűnt. Jelen esetben a sérelemdíj prevenciós funkciója nem értelmezhető, hiszen nem alperes bántalmazta felperest. Az irányadó gyakorlat szerint a személyhez fűződő jog megsértése nem jár automatikusan sérelemdíj megítélésével, mivel a jogsértést nem alperes követte el, vele szemben magánjogi szankció alkalmazása sem indokolt. Az elsőfokú bíróság által felhívott eseti döntések a tényállás eltérése miatt jelen perben nem tekinthetők irányadónak a sérelemdíj mértékére. Az elsőfokú bíróság az előreláthatóság mértékét egyáltalán nem értékelte, az alperes nem láthatta előre sem felperes bántalmazását, sem azt, hogy az pszichés megbetegedéshez vezet.
- [30] Mindezek mellett a megítélt járadék vonatkozásában állította, hogy az 50%-os munkaképesség csökkenés nem menti fel felperest maradék munkaerejének hasznosítása alól, kárenyhítési kötelezettségének így nem tett eleget.
- [31] A felperes csatlakozó fellebbezésében kérte az ítélet indokolásának megváltoztatását és annak rögzítését, hogy az alperes az Mt. 123. § (3) bekezdésében rögzített kötelezettségét megsértve kérése ellenére nem adta ki szabadságát, az azonnali hatályú felmondás ezen ok tekintetében is jogszerű. Az alperes továbbá 2018. május 8. napját követő magatartásával megsértette az Mt. 6. § (1) bekezdését, az azonnali hatályú felmondás ezen ok vonatkozásában is jogszerű. Sérlemelte, hogy az elsőfokú bíróság az azonnali hatályú felmondás további indokait keresete és alperes védekezése ellenére nem bírálta el, ezzel megsértette a Pp. 2. § (2) és 341. § (1) bekezdését. Az alperes nem vitatta, hogy a szabadságát keresőképesse válását követően nem adta ki, utalt arra, hogy a szabadság keresőképtelenség esetén is igénybe vehető. 2018. május 9. napját követően keresőképes volt, de alkalmatlan korábbi munkaköre betöltésére; az alperes nem foglalkoztatta, részére bért nem fizetett, de az egészségügyi alkalmatlanságra alapított felmondási jogával sem élt, így teljesen ellátatlan maradt, ami jogos érdekei jelentős sérelmére vezetett. Előadása szerint az alperes ezzel a munkaviszony általa kínált feltételek melletti közös megegyezéssel való vagy munkavállaló általi megszüntetését kívánta elérni, amely joggal való visszaélésnek minősül.
- [32] A felperes fellebbezési ellenkérelme a csatlakozó fellebbezéssel nem érintett rész tekintetében az ítélet helybenhagyására irányult. Továbbra is hangsúlyozta, hogy 2018. május 9. napját követően keresőképes volt, amelyet háziorvosa igazolt és alperes is elfogadott, hiszen egészségügyi alkalmassági vizsgálatát rendelte el. Pszichés megbetegedése a munkavégzés során elszenvedett

bántalmazás által indított folyamat következménye. A bántalmazás miatt kialakult pszichés állapota miatt élte meg a munkáltató magatartást felfokozottan, az alperes terhére róta, hogy nem tett feljelentést a bántalmazóval szemben, nem hívott mentőt, állapotáról nem érdeklődött, majd egészségügyi alkalmatlanságának megállapítását követően nem foglalkoztatta, állásidőre járó bérét sem fizette meg, nem intézkedett munkaviszonya megszüntetése iránt. Az ügyfél magatartása ugyan valóban kívül esik az alperes ellenőrzési körén, azonban az őt esetlegesen érő fizikai és verbális atrocitással az alperesnek számolnia kellett, mely esetre az Mt. a kockázatviselést a munkáltatóra telepíti. A sérelemdíj összege nem eltűzött, a munkajogban a sérelemdíj szankciós jellege egyébként sem jellemző, hiszen a munkáltató vétkességre tekintet nélkül köteles helytállásra. Kiemelte, hogy kárenyhítési kötelezettségének eleget tett.

- [33] Az alperes a csatlakozó fellebbezésre előterjesztett fellebbezési ellenkérelmében továbbra is állította, hogy a felperes 2018. május 9. után sem volt keresőképes, az Mt. 55. § a) pontja szerint mentesült a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettség alól, így az Mt. 124. § (1) bekezdésére figyelemmel részére szabadságot nem lehetett kiadni. A joggal való visszaélést a felperes nem bizonyította; a felperes keresőképtelensége nem keletkeztet a munkáltató számára felmondási kötelezettséget, mivel a felperes nem volt keresőképes, egészségügyi alkalmatlanságra alapítottan a munkaviszonyt nem mondhatta volna fel. A felajánlott közös megegyezés méltányos volt, az felperes nem fogadta el, habár a helyzet egyetlen racionális és jogszerű megoldása lett volna.
- [34] A fellebbezés részben alapos, a csatlakozó fellebbezés megalapozatlan.
- [35] Az elsőfokú bíróság a kereset elbíráláshoz szükséges bizonyítást lefolytatta, azonban a bizonyítás eredményét részben - az állásidőre járó alaphér, valamint a munkavállalói azonnali hatályú felmondás jogszerűsége tekintetében - okszerűtlenül mérlegelve a tényállást helytelenül állapította meg, abból helytelen jogkövetkeztetésre jutott.
- [36] Az állásidőre járó alaphér megfizetése iránti és az azonnali hatályú felmondásra alapított kereset vonatkozásában is vizsgálnia kellett a bíróságnak, hogy a felperes 2018. május 9. napjától keresőképesnek minősült-e, azt megfelelően igazolta-e az alperesnek. Az Ebtv. 43. § szerint táppénzre jogosult az, aki a biztosítás fennállása alatt keresőképtelenné válik és a Tbj.-ben meghatározott mértékű pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett. Ezen definícióból azonban az elsőfokú bíróság megállapításával szemben ([41]) nem következik, hogy keresőképtelenség biztosított jogviszony és folyamatos járulékfizetés esetén csak táppénzre jogosultság esetén megállapítható. A keresőképtelenség minősülő személyeket az Ebtv. 44. § és 55.§ (2) bekezdése határozza meg, amely személyek további jogszabályi feltételek mellett táppénzre jogosultak, míg ezen feltételek hiányban ugyan keresőképtelenek, de táppénz ellátásban nem részesülhetnek. Az alperes által helytállóan felhívott, a keresőképtelenség megállapításáról és orvosi igazolásáról szóló 102/1995. (VIII.25.) Korm. rendelet 13. § (1) bekezdése kifejezett rendelkezést tartalmaz arra az esetre, ha a biztosított a táppénzre való jogosultság időtartamát kimerítette ugyan, mégis keresőképtelen, melyet kérésére igazolni kell, a (2) bekezdés meghatározza azon orvost is, aki az igazolás kiállítására kötelezett. E rendelkezésekből egyértelműen következik az elsőfokú bíróság következtetésének téves volta. A keresőképes és táppénzre jogosultság egymástól elkülönült, habár szoros kapcsolatban álló fogalmak, bár a keresőképtelenség fogalmát társadalombiztosítási szabály határozza meg, az független attól, hogy a munkavállaló jogosult-e társadalombiztosítási ellátásra.
- [37] Az Ebtv. 45. § (2) bekezdése alapján a keresőképtelenség elbírálására jogosultsággal az egészségügyi szolgáltató finanszírozási szerződésben nevesített orvosa és a keresőképes

elbírálására jogosító szerződést kötött - a Rendelet 2. §-ában részletesen meghatározott - orvos jogosult. A keresőképtelenség és keresőképeség orvosi elbírálása a mindenkor érvényes szakmai irányelvek szerint történik [Rendelet 1. § (3) bekezdés]. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben tehát a keresőképtelenség megállapítása orvosi szakkérdés. Az elsőfokú bíróság által beszerzett, aggálytalan szakértői vélemény szerint a felperes 2018. május 9. napján, illetőleg azt követően nem volt keresőképes (2.M.267/2018/31. alatt 23. oldal). A felperes a keresőképeségét tanúsító igazolást az alperesnek nem is mutatott be.

- [38] A Dr. Barkaszi Sándor háziorvos által kiállított releváns „Orvosi igazolás folyamatos keresőképtelenségről” nyomtatvány tartalma az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben ellentmondásos: abban az orvos a keresőképes rubrikában feltüntette a 2018. május 9. dátumot, egyidejűleg odaírva, hogy táppénz joga lejárt, továbbá ugyanezen okiraton jelölte azt is, hogy a felperes járóbeteg, és feltüntette azon időtartamot, amelyben kijárhat. A háziorvos ezen ellentmondást a perbeli meghallgatása során akként oldotta fel, hogy az okiratra a táppénz jogosultság lejárátát vezette fel. Mivel eltelt egy év, két lehetősége volt: ha a beteg keresőképesé vált volna, nem hosszabbítja meg a keresőképtelenség időszakát; míg, ha továbbra is keresőképtelen, akkor bizottság elé utalja. A felperes esetében ez utóbbi történt, mivel sem akkor, sem a meghallgatás idején nem volt keresőképes (2.M.267/2018/6. jkv. 3. oldal).
- [39] A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal ...i Járási Hivatalának I. fokú szakértői bizottsága ugyan nem tekintette indokoltnak a felperes üzemi baleseti táppénzen tartását, ez azonban nem igazolja a felperes keresőképes állapotát, csupán azt, hogy a baleseti táppénz meghosszabbítása bármely okból - például mert annak tartama alatt sem várható a felperes keresőképeségének visszanyerése - nem indokolt.
- [40] A felperes keresőképtelen állapotát támasztja alá továbbá, hogy a kezdeményezésére indult megváltozott munkaképességű személyek ellátásának megállapítására irányuló eljárásban az I. fokú orvosi bizottság 2018. május 4. napján 40% össz-szervezeti egészségkárosodását állapította meg, melyet a II. fokú szakértői bizottság B2 minősítés mellett 2018. június 26. napján szintén megállapított, egyúttal rögzítve, hogy a felperes foglalkoztatási rehabilitációja nem javasolt. Ennek eredményeként - az egyéb feltételek fennállása mellett - a felperes rokkantsági ellátásra vált jogosulttá.
- [41] Az elsőfokú bíróság tévesen tulajdonított kiemelkedő jelentőséget annak, hogy az alperes elrendelte a felperes egészségügyi alkalmassági vizsgálatát. Az egészségügyi alkalmassági vizsgálat elvégzésre valóban csak „keresőképes” jogi státusz esetén kerülhet sor jogszerűen ([49]), a keresőképtelenség vagy keresőképeség megállapítása ugyanakkor szakkérdés, arra a jogszabályban meghatározott személyek jogosultak, nem a munkáltató. Az egészségügyi alkalmassági vizsgálat elrendelése nem igazolja ezért a keresőképtelenség megállapítására jogosult háziorvos nyilatkozatával és a szakértői véleménnyel szemben azt, hogy a felperes keresőképes volt. Amennyiben a munkáltató a keresőképtelen munkavállaló egészségügyi alkalmassági vizsgálatát elrendeli, az idő előtti, a vizsgálat alapján keletkezett okiratra jogszerű intézkedés nem alapítható (EBH2006.1538.), de a keresőképeség megállapítására hatása nincs.
- [42] Az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontja szerint a keresőképtelen munkavállaló mentesül rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól, melyből következően ez esetben a munkáltató Mt. 51. § (1) bekezdése szerinti foglalkoztatási kötelezettsége nem áll fenn, ennek hiányában az Mt. 146. § (1) bekezdésében szabályozott állásidő sem állapítható meg, az alperes nem volt köteles alaphér megfizetésére. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a felperes e keresetét

megalapozottnak ítélte.

- [43] Az elsőfokú bíróság az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontja szerint jogszerűnek találta a munkaviszony azonnali hatályú felmondással történt megszüntetését, mivel az alperes munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegve az állásidőre járó alapbér fizetési kötelezettségének nem tett eleget. Az azonnali hatályú felmondásban megjelölt egyéb indokok megalapozottságát nem vizsgálta. Az alperest ugyanakkor a fent kifejtettek szerint a felperes keresőképtelenségére tekintettel foglalkoztatási, állásidőre járó alapbér fizetési kötelezettség nem terhelte, a felmondás ezen indoka nem volt valós. Az ítéletábra ezért - figyelemmel a felperesi csatlakozó fellebbezésre is - vizsgálta, hogy az azonnali hatályú felmondásban megjelölt egyéb indokok bármelyike valós és okszerű-e, hiszen az azonnali hatályú felmondásban megjelölt több indok közül elégséges, ha egy felel meg a törvénynek (EBH2018.M.18).
- [44] A felperes azonnali hatályú felmondásában arra is hivatkozott, hogy az alperes felszólítása ellenére sem intézkedett szabadságának kiadásáról, amellyel megsértette az Mt. 123. § (3) bekezdését. A szabadságot ugyanakkor - ahogyan arra az alperes helytállóan hivatkozott - az Mt. 124. § (1) bekezdése szerint a munkaidő-beosztás szerinti munkanapokra kell kiadni. Ebből következően szabadságot csak olyan napra lehet kiadni, amelyen a munkavállalónak rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettsége van. Mivel a keresőképtelenség időtartamára a munkavállaló az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontja szerint ezek alól mentesül, így a keresőképtelenség idejére szabadság nem adható ki. Mivel a felperes a fent már kifejtettek szerint 2018. május 9. napját követően sem volt keresőképes, részére szabadságot sem lehetett kiadni, a felperes ezért megalapozatlanul hivatkozott az Mt. 123. § (3) bekezdésének megsértésére.
- [45] A felperes azonnali hatályú felmondását fentiek mellett a munkáltató joggal való visszaélés tilalmába ütköző magatartására alapította, az alperes terhére róva, hogy foglalkoztatási, állásidőre járó alapbérfizetési, szabadság kiadására irányuló kötelezettségének nem tett eleget, ugyanakkor munkaviszonyát sem szüntette meg, hogy anyagi ellehetetlenítésével kikényszerítse az általa ajánlott közös megegyezés elfogadását, lehetetlen, méltatlan helyzetbe hozta őt és sértve az emberi méltóságát is. Az Mt. 7. § (1) bekezdése szerint joggal való visszaélés különösen, ha az mások jogos érdekeinek csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségeinek korlátozására, zaklatására, véleménynyilvánításának elfojtására irányul vagy ehhez vezet. A joggal való visszaélés tilalma összekapcsolódik a jóhiszeműség és a tisztesség követelményével, valamint a méltányos mérlegelés elvével.
- [46] A már kifejtettek szerint ugyanakkor az alperesnek állásidőre járó alapbér fizetése, szabadság kiadása iránti kötelezettsége nem volt. A felperes a II. fokú szakértői bizottság összefoglaló véleménye alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásáról szóló 2011. évi CXCI. törvény szerinti rokkantsági ellátásra a 2. § (1) bekezdésének megfelelően csak munkaviszonyának megszűnését követően vált jogosulttá. A munkaviszony megszüntetésére az Mt. 64. § (1) bekezdése szerint közös megegyezéssel, felmondással, vagy azonnali hatályú felmondással kerülhetett sor.
- [47] Az azonnali hatályú felmondás Mt. 78. § (1) bekezdésében meghatározott feltételei a munkáltató oldalán nem álltak fenn, az alperes közös megegyezés hiányban a felperes munkaviszonyát kizárólag az Mt. 65. § szerinti felmondással szüntethette volna meg. A felmondás a munkavállaló munkaviszonnyal kapcsolatos magatartásán, képességén vagy a munkáltató működésével összefüggő okon alapulhat [Mt. 66. § (2) bekezdés]. A keresőképtelenség önmagában a munkaköri feladatok ellátására való alkalmatlanságot nem alapozza meg, mivel a munkaköri feladatokra való

alkalmatlanság azt jelenti, hogy a munkavállaló a számára kijelölt munkafeladatokat valamely személyében rejlő ok (képesség, adottság, készség) hiánya miatt nem tudja ellátni. Ennek megállapítása nem történhet meg olyan időszakban, amely alatt a munkavállalót a törvény a munkavégzési kötelezettsége alól mentesíti (EBH2006.1538.; BH2007.96.). Önmagában a felperes keresőképtelenségére alapított felmondás ezért nem lett volna jogszerű. A felperes keresőképtelensége alatt ugyanakkor a munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálat - ahogyan az elsőfokú bíróság is helytállóan megállapította - nem végezhető, az elvégzett vizsgálat idő előtti volt, az annak alapján kiállított okirat semmisnek minősül, így jogszerű felmondás alapja sem lehetett. A felperes sem jelölt meg a perben olyan egyéb indokot, amelyre tekintettel az alperes a munkaviszonyt felmondással jogszerűen megszüntethette volna.

- [48] Az alperes több alkalommal is javaslatot tett a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére. Az általa készített tervezetekben valóban szerepel a felek nyilatkozataként, hogy egymással szemben további igényt nem támasztanak, amellyel a felperes valóban lemondott volna a kártérítés iránti igényéről. Azonban az alperes ezen tervezetekben állásidőre járó alapbér, több hónapi távolléti díj, több milliós összegű ún. kilepettek juttatása vagy mintegy másfél évre havi 193 230 forint megfizetését vállalta úgy, hogy ezen összegek megfizetésére munkaviszonyra vonatkozó szabály alapján nem volt köteles. A közös megegyezés a felek kölcsönös akaratelhatározása alapján szünteti meg a munkaviszonyt, mindkét fél érdekeit kifejező helyzet kialakítását célozza, amelynek során a felek a megállapodásból eredő - akár anyagi - előnyeiket és hátrányaikat vetik össze. Nem minősül joggal való visszaélésnek, ha a munkáltató olyan tartalmú közös megegyezés tervezetét készít, amelyben meghatározott, jelentősebb összegű kifizetés mellett a munkavállaló lemond más jogcímen őt megillető követelésről. Amennyiben ugyanis a munkavállaló akként ítéli meg, hogy adott tartalommal a közös megegyezés nem szolgálja az érdekeit, azt nem fogadja el. A megegyezés hiányában a munkavállaló felmondással maga is megszüntetheti a munkaviszonyt és érvényesítheti kártérítés iránti igényét. Az, hogy e lehetőséggel a felperes több hónapon át nem élt, nem róható az alperes terhére. A fentiekre tekintettel az, hogy az alperes a munkaviszonyt felmondással nem szüntette meg, nem jelentette a felperes jogos érdekeinek csorbítását és nem vezetett érdekérvényesítési lehetőségeinek korlátozására, így nem minősült joggal való visszaélésnek. A felperesi azonnali hatályú felmondás ezen indoka sem volt így valós. A felperes ugyanezen okból állította a felmondásban emberi méltóságának megsértését is, amely a fenti indokokra tekintettel szintén nem valós.
- [49] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bírósággal ellentétben azt állapította meg, hogy a felperes azonnali hatályú felmondásában meghatározott indokok egyike sem valós, így a felperest a munkavállalói azonnali hatályú felmondáshoz az Mt. 78. § (3) bekezdése szerint kapcsolódó végkielégítés és felmentési időre járó távolléti díj nem illeti meg.
- [50] Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a sérelemdíj és jövedelempótló járadék megfizetése iránti kereseti kérelmek vonatkozásában a tényállást a bizonyítékok Pp. 279. § (1) bekezdése szerinti egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján helyesen állapította meg, és abból helytálló jogi következtetésekre jutott, mellyel az ítéltábla is egyetértett.
- [51] A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján a sérelemdíjra kötelezés feltételeire alkalmazandó Mt. 166. § (1) bekezdése alapján a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt. A rendelkezésre álló bizonyítékok, aggálytalan szakértői vélemény és kiegészítése alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes pszichiátriai megbetegedésben szenved, 40% -os mértékű egészségkárosodást, 50% mértékű munkaképesség csökkenést szenvedett el, sérült egészséghez fűződő személyiségi joga. Megállapítható az is, hogy a

felperes pszichiátria egészségkárosodásához vezető okfolyamatot a munkavégzés közbeni bántalmazása indította el. Az alperes fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a felperes állapotának romlását a 2018. április 28. és május 8. között munkavégzése során az ügyfelek részéről őt ért további „verbális incidensek” - nem a munkáltató magatartása - okozta. Ezek azonban szintén az alperes érdekkörében végzett tevékenység, az általa kiosztott munkafeladatok elvégzése során, azzal összefüggésben érték a felperest. Mindezek alapján a felperes egészséghez való joga munkaviszonyával ok-okozati összefüggésben sérült, a sérelemdíj Mt. 166. § (1) bekezdése szerinti feltételei fennállnak és helytállóan vizsgálta az elsőfokú bíróság az Mt. 166. § (2) bekezdése alapján a munkáltatói kimentés sikerességét.

- [52] A felek a másodfokú eljárás során is egyetértettek abban, hogy a felperest ért bántalmazás, mint harmadik személy magatartása a munkáltató ellenőrzési körén kívül eső körülmény, ezért az ítélet tábla az alperesi fellebbezésre tekintettel csupán az Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontja szerinti egyéb konjunktív feltételek fennállását vizsgálta, hiszen ezek bármelyikének hiánya esetén a munkáltatói kimentés sikertelen [1/2018. (VI.25.) KMK vélemény II.1. pont].
- [53] A mentesülés további feltétele, hogy a munkáltatónak a kárt okozó körülménnyel „ne kelljen számolnia”. Ennek vizsgálata során a kár bekövetkezéséhez vezető konkrét körülmények előreláthatóságát, tehát azt kellett vizsgálni, hogy az alperes számolhatott-e azzal, hogy a fogyasztóknál, külső helyszínen történő munkavégzés során a munkavállalókat akár tetteges bántalmazás is éri. Az elsőfokú bíróság e körben is helytállóan értékelte a bizonyítás eredményét. Az alperes fellebbezésében tévesen állította, hogy az általános társadalmi elvárások szerint a harmadik személy részéről a munkavállalóit érő támadással, mint absztrakt veszéllyel nem kellett számolnia. A bizonyítás eredménye, így elsősorban az alperesi munkavállalók előadása szerint az ilyen támadások nem elvont, elméleti lehetőség szintjén, hanem rendszeres tapasztalatként voltak jelen az alperes működése során.
- [54] **J**né vallomása szerint tudomásuk volt arról, hogy korábban az alperes munkavállalóját megkéselték, munkavégzése során a felperest is többször szidalmazták, volt, hogy „egy-két nyakleves is elcsattant”. Alperes üzemigazgatója, **A** is elismerte a győri késelést. Bár állította, hogy tudomása szerint a munkavállalókat ért atrocitás nem jellemző, de ha olyan helyre kell menni, értesítik a rendőrséget, hogy fokozottabb járőrtevékenységet lássanak el. **Á** szerint agresszív ügyfelekre, konfliktus kezelésre, esetleges támadásokra van tréning, mivel ez nem jellemző, de előfordulhat (2.M.267/2018/16. jkv. utolsó bekezdés). **G** előadása szerint évente legfeljebb egy olyan eset van az alperesnél, amikor fizikai atrocitás ér munkavállalót, ezért munkavédelmi szempontból minimális fegyelemfelhívás történik az ilyen helyzetekre, elsősorban azok felismerésére (2.M.267/2018/18. jkv. 2. oldal). **H** szintén több, az alperesi munkavállalókat ért szóbeli és fizikai bántalmazásról számolt be, amelyeknek részben maga is tanúja volt, őt magát is több alkalommal érte szóbeli, egy alkalommal fizikai támadás. Nyilatkozott arról is, hogy az utóbbi időben az alperes a kikötéseket már külsős céggel végezteti. Maga is beszámolt az alperes által szervezett konfliktuskezelő tréningről is.
- [55] Az alperes azt valóban nem láthatja előre, hogy a konkrét munkavégzés során ténylegesen éri-e bántalmazás a munkavállalót, azonban gyakorlati tapasztalatok alapján azzal észszerűen számolnia kell, hogy az érdekkörében eljáró munkavállalóit tevékenységük során akár fizikai támadás is érheti. Ahogyan az elsőfokú bíróság rámutatott, az alperes ezzel számolt is, hiszen a tanúk elmondása szerint nem csupán átlagos ügyfélkapcsolati tréninget, hanem kifejezetten a konfliktuskezelésre irányuló oktatást is tartott (**H**, **Á**, **G** vallomásai), bizonyos esetekre fokozott rendőri jelenlétet igényelt, illetőleg a kikapcsolási munkák elvégzésével később más vállalkozót bízott meg, mely

intézkedések köznap értelemben is a munkáltató által igénybevehető, a lehetséges kár okának keletkezésének elkerülését, kiküszöbölését célzó eszközök. A bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg ezért az elsőfokú bíróság, hogy az alperesnek a kárt okozó körülménnyel számolnia kellett. Mivel az Mt. 166. § (2) bekezdésében írt konjunktív feltételek egyikének fennállása ekként nem volt megállapítható, az alperes eredményesen nem mentesülhetett a kártérítési felelősség alól, függetlenül attól, hogy a károkozó körülmény bekövetkezésének elkerülése, a kár elhárítása tőle elvárható volt-e.

- [56] A felperes pszichés állapotának, súlyos fokú depressziójának kialakulása egy folyamat eredménye, amelyet a bántalmazás indított el. A bántalmazással összefüggésben keletkezett és az az által elindított okfolyamat eredményeként bekövetkezett kárért, valamint a felperes egészséghez való jogának, mint személyiségi jogának megsértéséért - eredményes kimentés hiányában - egyéb tényállás hiányában is a munkáltató alperes tartozik felelősséggel. Az elsőfokú bíróság az alperes kártérítési felelőssége körében tévesen tanúsított kiemelkedő jelentőséget az alperes - az ítéletben csupán utalás szintjén megjelölt - bántalmazást követően tanúsított jogellenes magatartásának, mivel a munkáltató kártérítési felelőssége a már kifejtettek alapján is megállapítható.
- [57] Az ítéletábra ugyanakkor az elsőfokú bírósághoz hasonlóan akként ítélte meg, hogy a munkáltató a bántalmazást követően nem a tőle elvárható magatartást tanúsította. Habár a bántalmazást a felperes és munkatársa haladéktalanul bejelentették a munkáltatónak, a koordinátor azzal érdemben nem foglalkozott, csak tovább irányította őket, az alperes többszöri telefonálást követően előbb Nyíregyházára, majd Mátészalkára irányította a felperest orvosi ellátás érdekében. A felperest a bántalmazását követő időszakban, a bántalmazás ellenére, következményeinek feltárása nélkül továbbra is külső munkahelyen foglalkoztatták, ahol közvetlen kapcsolatba került fogyasztókkal, akik részéről újabb szóbeli inzultusok is érték, amely hozzájárult jelen állapota kialakulásához. Az alperes társadalombiztosítási kifizetőhelyként a felperes üzemi baleseti táppénz iránti igényét is elutasította, arról jogerős, a felperesnek kedvező döntés csak októberben született. Az eseményről felvett munkabaleseti jegyzőkönyvet is csupán utólag küldte meg számára az alperes, a bántalmazás okának megjelölését is tőle várta. Ahogyan Dr. Szabó Edit szakkonzulens is rámutatott, a depresszió kialakulása nem köthető egyetlen időponthoz, a felperes jelenlegi, tartósnak vélelmezett egészségkárosodása egy folyamat eredménye, amely ugyan megindult a felperes bántalmazásával, azonban ahhoz az alperes későbbi, akár 2018. május 9. napját követő magatartása is hozzájárult. Ezen értelemben veendő figyelembe a szakértői vélemény azon megállapítása, mely szerint a felperes pszichiátriai megbetegedése a munkáltató magatartásával áll ok-okozati összefüggésben. Így értékelni szükséges, hogy a több mint harminc éve az alperes, illetőleg jogelődje alkalmazásában állt, elismert szakember felperes megélhetése került veszélybe ellátatlansága folytán, mely a létbizonytalanság, jövőjével kapcsolatos félelem érzés kialakulását megalapozta, és hozzájárult állapot tartóssá válásához.
- [58] Az egészségkárosodáshoz vezető okfolyamatot elindító bántalmazás ugyan valóban nem az alperes részéről történt, azonban a munkáltató felelőssége objektív, a munkáltató vétkessége nem törvényi feltétel, felelősségét nem ez alapozza meg. A munkáltatói kártérítési felelősség kártelepítési, kockázatviselési jellegű, sikeres kimentés hiányában a munkáltató felel a munkavállaló munkaviszonnyal összefüggésben elszenvedett károsodásáért, valamint személyiségi jogának sérelméért akkor is, ha vétkesség nem terheli. Erre tekintettel a sérelemdíj iránti kereset elbírálása során nem annak volt jelentősége, hogy a felperesi egészségkárosodást eredményező okfolyamatot nem az alperes, hanem harmadik, kívülálló személy vétkes magatartása indította el, hanem annak, hogy az a munkaviszonnyal ok-okozati összefüggésben következett be, és a felelősség alól az alperes magát kimenteni nem tudta. Ezért az alperes köteles a felperest ért személyiségi jogsérelem

kompenzálásaként sérelemdíj megfizetésére.

- [59] A Ptk. 2:52. § (1) bekezdéséből kitűnően az érintett az őt ért nem vagyoni sérelemért követelhet sérelemdíjat, a sérelemdíj elsődlegesen a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja, emellett nyilvánvalóan rendelkezik prevenciós funkcióval is. Figyelemmel arra, hogy a munkáltató felelőssége nem vétkességén alapul, kártelepítési jellegű, a sérelemdíj preventív funkciója kevésbé hangsúlyos, azonban az ítélet tábla e mellett sem találta indokoltnak a sérelemdíj mellőzését vagy összegének csökkentését.
- [60] Egyetért az ítélet tábla a fellebbezésben foglaltakkal annyiban, hogy a személyhez fűződő jogok megsértésének nem automatikus következménye a sérelemdíj alkalmazása, a nem vagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj feltétele. A Ptk. a sérelemdíj szükségessége és indokoltsága megítéléséhez, összecszerűsége meghatározásához az eset összes körülményének mérlegelését írja elő rögzítve a mérlegelés szempontjait is. E szerint a mérlegelés körébe kell vonni a sérelmet szenvedett fél személyét, a jogsértés személyére, környezetére gyakorolt hatását, továbbá az eset egyéb körülményeit. A sérelemdíj összegének megállapításánál a sérelmet szenvedett felet ért hátrány és annak súlya, mértéke, ismétlődő jellege, a felróhatóság mértéke, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatása kap jelentőséget. A bíróságnak mindezek értékelésével kell megállapítania az adott személyt ért hátrányokat, és annak alapján eldöntenie, hogy a sérelmet szenvedett fél jogosult-e sérelemdíjra, amennyiben igen, milyen összecszerűségben. E körülményeket az elsőfokú bíróság feltárta és azokat helyesen mérlegelve állapította meg, hogy a felperes sérelemdíjra jogosult.
- [61] E körben kiemeli az ítélet tábla, hogy a felperes több mint harminc éve ugyanazon munkáltatónál állt alkalmazásban megbecsült szakemberként, munkájára élethivatásként tekintett. Természetes okú megbetegedései munkavégzését nem gátolták. A bántalmazással okozati összefüggésben kialakult pszichés károsodás mértéke 40% egészségkárosodásként határozható meg, amely 50% munkaképesség csökkenést jelent, állapota tartósnak vélelmezhető, folyamatos pszichiátriai gondozásra szorul. A korábban élethivatásként tekintett munkakör ellátására alkalmatlanná vált, munkából származó jövedelem helyett rokkantsági juttatásban részesül, a lefolytatott bizonyítás eredményéből megállapíthatóan pszichiátriai megbetegedése egyértelműen és súlyosan kihat mind maga, mind közvetlen környezete mindennapi életére; a felperes életmódját, életvitelét, viselkedését kialakult pszichés megbetegedése határozza meg (szakértői vélemény 23. oldal). A felperesnél nem vagyoni sérelem kétségkívül, bizonyítottan bekövetkezett, annak mértéke is jelentős, ezért alappal tart igényt sérelemdíjra.
- [62] Az alperes megalapozatlanul hivatkozott a felperes „tévképzeteire”. A felperes által a szakértői vizsgálat során előadottak ugyan nem fedik teljes mértékben a tényleges történeteket, az események téves értékelése azonban éppen a felperes pszichés megbetegedése, abból eredő érzékenyebb állapota eredménye, amelyek nem jelenthetik alapját az alperes mentesülésének.
- [63] Az ítélet tábla a sérelemdíj összegét sem találta eltúlzottnak. E körben a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében írtak szerint az eset összes körülményét, de különösen a sérelmet szenvedett fél személyét, a jogsértés személyére, környezetére gyakorolt hatását vette figyelembe. Kiemeli, hogy az elsőfokú ítéletben felhívott eseti döntésekben az elszenvedett egészségkárosodás mértéke hasonló, ugyan azon ítéletek részben más tényeken alapulnak, azonban azt az elsőfokú bíróság is figyelembe vette, a sérelemdíj összege az eltelt időben bekövetkezett ár- és értékviszony változásra tekintettel hasonló.

- [64] Az alperes ezzel összefüggésben is sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a kár bekövetkezésének előreláthatóságát: az alperes sem a bántalmazást, sem azt nem láthatta előre, hogy az pszichés megbetegedést okoz a felperesnél. Az Mt. 167. § (1) bekezdése szerint amennyiben a károkozás idején a kár bekövetkezése előre nem látható és azt a munkáltató bizonyítani tudja, mentesül a kártérítési felelősség alól. Ez azonban nem összecszerűségi, hanem a felelősség jogalapját rendező szabály. Kiemeli az ítélet, hogy az 1/2018. (VI.25.) KMK vélemény III.3. pontja szerint - figyelemmel az MK 30. számú állásfoglalásra is - az ún. személyi károk (egészség, testi épség, élet) esetén az előreláthatóságnak csupán a kár típusára (fajtájára) kell kiterjednie, a kár nagyságrendjére nem. Az előreláthatóság megítélése során irányadó az ún. „thin skull” (vékony koponyacsont) doktrína, mely szerint az „egészség, testi épség megsértéséből eredő károkat akkor is meg kell téríteni, ha a károsult ezeket a körülményeket nem láthatta előre (Kúria joggyakorlatelemző csoportjának összefoglaló véleménye a munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési felelősségének egyes kérdéseiről VIII. fejezet 2. pont). Ebből következően a károsult nem ismert, sajátos tulajdonsága a munkáltató felelősségét nem érinti. Nem volt ezért jelentősége annak, hogy a felperes a bántalmazás tényét a személyében rejlő okból dolgozta fel nehezebben, reagált érzékenyebben, és erre figyelemmel alakult ki depressziós állapota. Köztudomású tényként vehető figyelembe ugyanakkor, hogy kívülálló harmadik személy általi, ok nélküli bántalmazás okozhat lelki megrázkódtatást, járhat pszichés következményekkel a bántalmazott személyiségétől függően. Az alperes ezért e vonatkozásban is megalapozatlanul hivatkozott a kár bekövetkezésének előreláthatatlanságára.
- [65] Az ítélet egyetértett az elsőfokú bíróság által a kártérítési járadék körében rögzített jogi indokolással is, azt megismételni nem kívánja. A fellebbezésre tekintettel rögzíti, hogy a károsult kárenyhítési kötelezettsége körében ugyan elvárható lehet, hogy új munkát vállaljon, átképzést követően akár más munkakörben, munkaterületen helyezkedjen el, azonban a károsult csak olyan intézkedések megtételére köteles, melyek észszerűek és erejét, teljesítőképességét nem haladják meg. E körben jelentőséggel bír a munkaképesség-csökkenés mértéke: a hosszú idő óta fennálló bírói gyakorlat a III. csoportú rokkantságot és az azzal járó igen magas százaléku munkaképesség-csökkenést tekinti akként, mely esetben a sérült nem köteles maradék munkaerejét hasznosítani (BH1979.87., BH2004.207.). A felperes munkaképesség csökkenése valóban nem éri el ezt a mértéket, azonban a kárenyhítési kötelezettség vizsgálata során a munkaképesség csökkenés mértéke mellett a munkavállaló személyi körülményei, illetve külső körülmények, mint például a munkanélküliség is figyelembe veendő. Kiemelt jelentőséggel bír, hogy a felperes háziorvosa tanúvallomása és az igazságügyi szakértői vélemény szerint is keresőképtelen, tartós pszichiátriai gondozása, kezelése szükséges. A Hajdú-Bihar Megyei Komplex minősítést végző II. fokú szakértői bizottságának szakvéleménye szerint foglalkozási rehabilitációja nem javasolt. E felperes személyében rejlő körülményekre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy kárenyhítési kötelezettségét a felperes a rokkantsági ellátás igénybevételével teljesítette, további munkaerejének hasznosítása nem elvárható.
- [66] A kártérítési járadék számítása a perben nem volt vitatott. Az ítélet az elsőfokú ítéletet követően lejárt baleseti járadék összegével az elsőfokú ítéletben lejárt baleseti járadék címen járó összeget ugyan nem módosította, ez nem érinti az alperes azon kötelezettségét, hogy azt az ítéletben szereplő már lejárt összeggel együtt fizesse meg a felperesnek.
- [67] A felperes keresete mindezek alapján az állásidőre járó alaphé, végkielégítés, felmentési időre járó távolléti díj iránti igénytek tekintetében alaptalan, míg a sérelemdíj és baleseti járadék tekintetében alapos. A perköltség megtérítéséről ezért a Pp. 83. § (2) bekezdése szerint a pernyertesség arányában kellett rendelkezni. A felperesi pernyertesség - az alperesi pervesztesség - aránya 63%. A

felperes az általa elsőfokú eljárásra felszámított 736 065 forint perköltség 63%-ának, az alperes a felszámított 579 579 forint 37%-ának megtérítésére jogosult, melyek beszámítását követően az alperest terheli kerekítve 249 000 forint megtérítésének kötelezettsége.

- [68] A Pp. 102. § (1) bekezdése alapján kötelesek megtéríteni a felek az állam által előlegezett költség és a feljegyzett eljárási illeték összegét is. Az alperes a feljegyzett 734 000 forint illeték 63%-át, azaz 462 600 forintot köteles megfizetni, továbbá ugyanezen arányban köteles az állam által előlegezett költség (223 600 forint), megtérítésére (140 530 forint). A felperest illető munkavállalói költségkedvezmény folytán, a Pp. 525. § (2) bekezdése, 95. § (1) bekezdés c) pontja, 102. § (6) bekezdése alapján az ezt meghaladóan állam által előlegezett költség és feljegyzett illeték az állam terhén marad.
- [69] Az ítéletábra mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg ezt meghaladóan helybenhagyta.
- [70] Az alperes fellebbezése részben eredményre vezetett, míg a felperes csatlakozó fellebbezése eredménytelen maradt. A fellebbezéssel kapcsolatban felmerült költség viselésére így a Pp. 83. § (2) bekezdése szerint pernyertesség arányában kötelesek a felek, míg a csatlakozó fellebbezéssel felmerült költségek a feleprest terhelik. Az alperes a másodfokú eljárással kapcsolatban 351 592 forint ügyvédi munkadíjat számított fel, amelynek 37%-át köteles felperes megtéríteni. A felperes a fellebbezéssel kapcsolatban 414 280 forint ügyvédi munkadíjat számított fel, melynek 63%-át köteles az alperes megfizetni. A felperes által a csatlakozó fellebbezéssel kapcsolatban felszámított 19 050 forint ügyvédi munkadíj a felperes terhén marad. A feleket illető ügyvédi munkadíjak beszámításával kötelezte az ítéletábra az alperest a felperes javára másodfokú eljárással felmerült költség megfizetésére a rendelkező részben foglaltak szerint.
- [71] A másodfokú eljárásban a pertárgy értéke nem változott, az az elsőfokú eljárással azonosan 12 239 271 forint volt, így a feljegyzett fellebbezési illeték összege helyesen - figyelemmel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban Itv.) 46. § (1) bekezdésére - 979 142 forint. Az alperes Pp. 102. § (1) bekezdése alapján a pervesztességével arányos 616 860 forint megfizetésére köteles, míg ezt meghaladóan az illeték a felperes munkavállalói költségkedvezményére tekintettel az állam terhén marad. A csatlakozó fellebbezés illetéke a Pp. 525. § (2) bekezdése, 95. § (1) bekezdés c) pontja és 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Debrecen, 2020. november 20. napján

Dr. Tass Edina sk. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit sk. előadó bíró,
Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró